

**LIETUVOS RESPUBLIKOS VALSTYBINĖ DARBO INSPEKCIJA
PRIE SOCIALINĖS APSAUGOS IR DARBO MINISTERIJOS**

Biudžetinė įstaiga, Algirdo g. 19, 03607 Vilnius, tel. (8 5) 265 0193, faks. (8 5) 213 9751, el. p. info@vdi.lt
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188711163

Informacija įmonių vadovams

2017-02- 02 Nr. SD- 37- 1313

Šiuo laišku norėtume atkreipti dėmesį į saugos darbe pažeidimus keliant žmones krovinių krautuvais ir į tokių pažeidimų padarinius.

Būtent dėl saugos darbe pažeidimų keliant darbuotoją krautuvu šių metų pradžioje (2017 m. sausio 27 d.) įvykio darbe metu žuvo UAB „Dominari logistika“ krautuvo vairuotojas M. V.

Krovėjas J. J. ir krautuvo vairuotojas M. V. pagal gamybos užsakymą į sandėliavimo konteinerių rinko gamybai reikalingų išmatavimų latekso lapus, supakuotus (po 3 vnt.) į polietileno plėvelę. Latekso lapai žaliavų sandėlyje yra laikomi konteineriuose, kurie sandėliuojami sudedant konteinerius vieną ant kito (iki 5 konteinerių). Darbuotojai turėjo paimti latekso lapus iš konteinerio, esančio 5–6 m aukštyje. Krovėjas J. J. elektriniu krautuvu privažiavęs prie konteinerių, pakėlė pusiau pripildytą latekso lapų konteinerį ir kartu jame esantį krautuvo vairuotoją M. V. iki reikiamo konteinerio. Kraudamas latekso lapus nuo sandėliavimo konteinerio į esantį ant elektrinio krautuvo konteinerį, krautuvo vairuotojas M. V. nuslydo nuo latekso lapų ir nukrito ant betoninių grindų, mirtinai susižalodamas (įvykio schema pridedama.)

Analogiškomis aplinkybėmis jau yra įvykęs mirtinas nelaimingas atsitikimas darbe UAB „SCHENKER“, kai atliekant prekių inventorizaciją sandėlyje buvo naudojamas elektrinis šakinis krautuvas su tvirtinama ant šakių kabina (platforma). Darbuotojams tinkamai neužfiksavus kabinos užkabinimo kaiščiais, pakelta į 6 m aukštį kabina nuslydo nuo elektrinio krautuvo šakių ir nukrito kartu su darbuotoju. Darbuotojas žuvo.

Valstybinė darbo inspekcija (toliau – VDI) primena, kad Lietuvos Respublikos darbuotojų saugos ir sveikatos įstatymo (toliau – Įstatymas) nuostatos įpareigoja darbdavį užtikrinti darbuotojams saugias ir sveikatai nekenksmingas darbo sąlygas visais su darbu susijusiais aspektais (Įstatymo 11 straipsnio 1 dalis). Įstatymo 25 straipsnio 11 punkte taip pat reglamentuota, kad darbdaviui atstovaujantis asmuo, įgyvendindamas darbdavio pareigą sudaryti darbuotojams saugias ir sveikatai nekenksmingas darbo sąlygas visais su darbu susijusiais aspektais, kontroliuoja, kaip darbuotojai laikosi darbuotojų saugos ir sveikatos norminių teisės aktų reikalavimų, įmonėje nustatyta tvarka nušalina nuo darbo darbuotojus, kurie nesilaiko darbuotojų saugos ir sveikatos reikalavimų.

Įstatymo nuostatos įpareigoja darbdavį užtikrinti, kad darbinėms funkcijoms vykdyti darbuotojams būtų suteiktos tik darbuotojų saugos ir sveikatos teisės aktų reikalavimus atitinkančios darbo priemonės, kad darbdavį atstovaujantis asmuo, organizuodamas darbus, kontroliuotų jų eigą ir pavaldžių darbuotojų veiksmus.

Atsakomybė (*administracinė ar baudžiamoji*) už darbuotojų saugą ir sveikatą reglamentuojančių teisinių aktų reikalavimų pažeidimus, sąlygojusius sunkius ar mirtinus nelaimingus atsitikimus darbe, kyla darbdaviui, darbdavį atstovaujančiam ar darbdavio įgaliotam asmeniui.

Primintina, kad, atsižvelgusi į minėtų įvykių darbe nustatytas faktines aplinkybes, VDI yra parengusi viešas konsultacijas „Ar galima patiems pasigaminti pagalbines priemones, kurias naudojant būtų galima kelti žmones krovinių krautuvais?“ ir „Ar krautuvu galima kelti žmones?“ (pridedamos).

Lietuvos Respublikos vyriausiasis
valstybinis darbo inspektorius

Jonas Gričius

Įvykio darbe, kurio metu žuvo keliamas krovuvas darbuotojas, schema
(UAB „Dominari logistika“; 2017 m. sausio 27 d.)

Pastaba. Nukentėjusysis krovė latekso lapus iš konteinerio į konteinerį, esantį ant krovuvo šakių. Konteinerio šonai uždari, o priekis atviras.

Ar galima patiems pasigaminti pagalbines priemones, kurias naudojant būtų galima kelti žmones krovinių krautuvais?

Darbo platformas ar krepšius, skirtus žmonėms kelti ir montuojamus ant keltuvo/krautuvo, yra leidžiama pasigaminti ir naudoti patiems, jeigu įvertinama galima rizika ir numatomos konkrečios priemonės, užtikrinančios saugų tokio įrenginio naudojimą. Naudojama tik išskirtiniais atvejais, įvertinus atliekamų darbų aukštyje dažnumą ir trukmę bei nustatytą kėlimo aukštį ir tik tada, kai dėl nedidelės darbų apimties nėra tikslinga įsigyti (nuomoti) kitokias priemones žmonėms kelti. Gaminant priemones kelti žmones, siūlome įvertinti:

1. Keliant darbuotojus krovinių krautuvais:

1.1. darbuotojams kelti naudojamo krovinių krautuvo vardinė keliamoji galia būtų mažiausiai keturis kartus didesnė, nei bendrasis krepšio svoris, keliamų darbuotojų svoris ir kartu keliamų darbo priemonių svoris;

1.2. krovinių krautuvas turėtų vertikalus pakėlimo stovą, kuris negalėtų pakrypti daugiau kaip 10° ;

1.3. krovinių krautuvo važiuoklės bazė būtų platesnė nei krepšio;

1.4. kai krepšys sumontuotas ant krovinių krautuvo šakių, jos turėtų siekti joms skirtų ertmių galą, o jei tai neįmanoma – mažiausiai 75% procentus krepšio ilgio lygiagrečiai šakių ašimis kryptimi;

1.5. kai krovinių krautuvas naudojamas darbuotojams kelti, jame negali būti sumontuoti krovimo šakių ilgintuvai.

2. Prie bazinio įrenginio pritvirtintas krepšys turėtų būti pakeliamas ir nuleidžiamas ne didesniu kaip 0,5 m/s greičiu.

3. Bazinis įrenginys su krepšiu turėtų būti periodiškai tikrinami gamintojo nustatyta tvarka ir periodiškumu.

4. Naudojant krovinių krautuvas:

4.1. kiekvieną kartą prieš naudojimą darbdavio paskirtas asmuo turėtų patikrinti, ar krepšys tinkamai uždėtas ir pritvirtintas. Visi darbai turėtų būti tinkamai suplanuoti, prižiūrėti ir saugiai atliekami;

4.2. kol krepšys pakeltas, bazinio įrenginio vairuotojas turėtų likti prie jo valdiklių;

4.3. darbuotojai, kuriems skiriamas darbas krepšiuose ir bazinių įrenginių vairuotojai turėtų būti supažindinti su neleistiniais naudojimo būdais;

4.4. vieta, virš kurios atliekami darbai aukštyje, turėtų būti atskirta nuo teritorijos, kur vykdoma kita įprasta darbo veikla ir pažymėta saugos ženklais. Ypač atsargiai reikia dirbti ten, kur yra elektros laidai arba judantys kranai;

4.5. būtina užtikrinti, kad krepšį naudojantiems arba joje dirbantiems darbuotojams nekiltų pavojus būti prispaustiems, užgriebtiems ar sutrenktiems pastato konstrukcijų arba paties bazinio įrenginio.

5. Darbo aukštyje krepšius draudžiama naudoti su:

5.1. krovinių krautuvais, kuriuose norint išlaikyti krepšį horizontalioje padėtyje, reikia rankiniu būdu pakaitomis reguliuoti pakėlimą/palenkimą, kai jis yra keliamas;

5.2. krovinių krautuvais su strėlėmis, kurių judėjimas yra netolygus;

5.3. krovinių krautuvais, kurių keliamoji galia mažesnė nei 1000 kg, nebent jų stabilumas būtų patikrintas bandymais arba apskaičiavimai patvirtinti empiriniais duomenimis;

5.4. krovinių krautuvais su ištiesiamais kėlimo įrenginiais (teleskopiniais krautuvais), kurių nominalus pakėlimo aukštis viršija 6 m.

Primename, kad gaminant darbo platformą būtina įvertinti krepšio nuslydimo, virtimo nuo šakinio krautuvo ir šalia darbuotojo, dirbančio krepšyje, esančių mechaninių dalių keliamą riziką.

Ar krautuvu galima kelti žmones?

Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 1999 m. gruodžio 22 d. įsakymu Nr. 102 patvirtintų „Darbo įrenginių naudojimo bendrųjų nuostatų“ 2 priedo 3.1.2. punkte nustatyta, kad žmonės gali būti keliami tik šiam tikslui skirtais darbo įrenginiais ir priemonėmis. Išskirtiniais atvejais darbo įrenginiai, kurie nėra specialiai skirti žmonėms kelti, gali būti naudojami žmonėms kelti, jeigu bus imtasi tinkamų veiksmų, kurie numato atitinkamą kontrolę ir užtikrina darbuotojų saugą. Kol darbuotojai yra darbo įrenginyje, suprojektuotame kroviniams kelti, jo padėtis visą laiką privalo būti kontroliuojama. Privalo būti numatytos patikimos darbuotojų evakuacijos priemonės iškilus darbuotojų, esančių kėlimo įrenginyje, pavojui.

Kelti žmones su mašinomis, kurios suprojektuotos ir pagamintos kroviniams kelti, yra leidžiama išskirtinai pagal Direktyvos 2009/104/EB II priedo 3.1.2. skirsnį (Darbo įrenginių naudojimo bendrųjų nuostatų 2 priedo 3.1.2. punktą). Konkretaus teisės akto, kuris reglamentuotų keltuvų naudojimą žmonėms kelti, nėra. Tokie keltuvai naudojami tik išskirtiniais atvejais, įvertinus atliekamų darbų aukštyje dažnumą ir trukmę bei nustatytą kėlimo aukštį ir tik tada, kai dėl nedidelės darbų apimties nėra tikslinga įsigyti (nuomoti) kitokias priemones žmonėms kelti.